

Polecenia podsumowujące

1. Wymień główne ośrodki kultury polskiej w pierwszej połowie XIX w.
2. Scharakteryzuj sztukę klasycystyczną na ziemiach dawnej Rzeczypospolitej i podaj jej przykłady.
3. Omów główne założenia polskiego romantyzmu i wymień jego twórców.
4. Wskaż różnice między sztuką klasycystyczną a romantyzmem na ziemiach polskich.

◆ Instytucje kultury polskiej na ziemiach dawnej Rzeczypospolitej

Mecenat arystokratyczny jednym ze sposobów zachowania tożsamości narodowej.
Działalność Izabeli Czartoryskiej w Puławach i Heleny Radziwiłłowej w Nieborowie.
Powstanie Biblioteki Raczyńskich w Poznaniu.
Rozwój życia kulturalnego i artystycznego w miastach uniwersyteckich, głównie w Wilnie.
Towarzystwo Przyjaciół Nauk w Warszawie jedną z najważniejszych instytucji kultury i nauki.
Powstanie *Słownika języka polskiego* Samuela Bogumiła Lindego.

◆ Klasycyzm

Główni twórcy literatury klasycystycznej: Kajetan Koźmian, Jan Paweł Woronicz, Alojzy Feliński, Julian Ursyn Niemcewicz oraz Jan Potocki.
Klasycyzm najsilniej zaznaczony w architekturze.
Przykłady architektury klasycystycznej: gmach Teatru Wielkiego, zabudowa ulicy Nowy Świat w Warszawie.

◆ Romantyzm

Wilno głównym ośrodkiem polskiego romantyzmu.
Odwoływanie się romantyków do tradycji ludowej, lokalnego kolorytu, rodzimości.
Za ważne uznane m.in.: jednostka, emocje, idea poety jako przewodnika duchowego narodu i wieszczka.
Najbardziej znani twórcy literatury romantycznej: Adam Mickiewicz, Juliusz Słowacki, Zygmunt Krasiński, Cyprian Kamil Norwid.
Emigracja znacznej części romantyków po upadku powstania listopadowego.

Polecane publikacje

W. Łysiak, *Pan Rebeliant: romantyzm*, Warszawa: Wyd. Nobilis, 2018.
A. Koropeczkyj, *Adam Mickiewicz: życie romantyka*, tłum. M. Glasenapp, Warszawa: Wyd. WAB, 2013.

